

הילד החכם שחדש לרבי יוחנן

סיפור מופלא מן הגמרא על אהבת ה', למוד תורה והשגחה

מותאם במיוחד לילדי כותב ב'-ד'

מפגש ברחובות העיר טבריה

רבי יוחנן היה מגדולי חכמי חכמי
ישראל. הוא אהב את ה' בכל לבו.
יום אחד, פגש רבי יוחנן ילד קטן
וצדיק – הבן של האמורא הגדול
ריש לקיש.

רבי יוחנן ידע שהתורה של תינוקות
של בית רבנן (ילדים) היא טהורה
ואהובה מאוד בשמים. לכן, הוא
עצר לשאל את הילד שאלה...

יְלָדִי הֵיכָר, אָמֹר לִי...
אֵיזָה פָּסוּק לַמִּדָּת
בַּתּוֹרָה?

הַתּוֹרָה הִיא הַקֶּנֶשׁ הַכִּי חֲזָק שֶׁלָּנוּ לְהֵנֶשֶׁם יְתַבָּרֵךְ. רַבִּי יוֹחָנָן רָצָה
רָצָה לְשַׁמֵּעַ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַמְּתוּקִים וּלְרַאֲוֹת אֶת חֲכָמָתוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד.

הזרים הגלנה שתורה עשר תעשר

למדתי היום
את הפסוק:
עשר תעשר!

מה זה אומר?

רבי יוחנן שאל: "ומה
הפרוש?"

ענה הילד: "עשר –
בשביל שתתעשר!"

מי שנותן מעשר (עשירית
ממה שיש לו) לצדקה מתוך
אהבת ה', השם יברך יברך
אותו בשפע גדול יותר!

הַשְׂאֵלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן!

לֹא תִנְסוּ אֶת ה'

מִנֵּין לָךְ שָׁזָה בְּטוֹחַ?
הֵאֵם מוֹתֵר לְנִסּוֹת אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא!?

הֵרִי כָּתוּב בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
"לֹא תִנְסוּ אֶת ה'".

בְּדֶרֶךְ כָּלֵל, אָסוּר לָנוּ לַעֲשׂוֹת
"מִבְּחָנִים" לַהֲשֵׁם, כִּי אֲנִיחָנוּ
צָרִיכִים לְאַהֲב אוֹתוֹ וּלְבַטֵּחַ
בּוֹ גַּם בְּלִי הוֹכָחוֹת!

אִיךָ הַיֵּלֵד יַעֲנֶה?

תשובה מדויקת של ממחה!

ענה הילד מיד: "רבי אושעיא למד אותי שבכל מקום אסור לנסות את את ה' – חוץ ממצות מעשר!"

ה' אומר לעם ישראל: "הביאו את כל המעשר... ובחנוני נא בזאת! אם לא אפתח לכם את ארבות השמים..."

רק בצדקה ומעשר, ה' מרשה לנו "לבדק" אותו, והוא מבטיח להחזיר לנו עשר וברכה!

וְהִרְקוֹתִי לָכֶם בְּרָכָה – עַד בְּלִי דִי!

מָה זֶה "עַד בְּלִי דִי"?

אוֹמֶרֶת הַגִּמְרָא (בְּשֵׁם רַב): "עַד שִׁיבְלוּ שְׁפָתוֹתֵיכֶם מְלוֹמַר דִּי!"
(עַד שֶׁהַשְּׁפָתִים יִתְעִיפוּ מִלְּהֲגִיד "מִסְפִּיק, כָּבֹר יֵשׁ לָנוּ יוֹתֵר מִדִּי!").

רְאוּ כִּמָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ. כְּשֶׁאַנְחֵנוּ נוֹתְנִים מִשְׁלָנוּ
לְאַחֵרִים, הוּא פּוֹתֵחַ אֶת כָּל שַׁעְרֵי הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁפִּיעַ שְׁפַע אֵינְסוּפִי!

הַתַּפְעָלוֹת הָרַב מִחֲכַמַּת הַיָּלָד

אַלמָלָא הִגַּעְתִּי לַפָּסוּק הַזֶּה
בְּעֶצְמִי, לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ אוֹךְ
אוֹתָךְ וְאֵת רַבְּךָ אוֹשְׁעִיא!
תְּשׁוּבָתְךָ וְתִשׁוּבַת רַבְּךָ
נִפְלְאוֹת וּמְאִירוֹת!

הַתּוֹרָה שֶׁל יֶלֶד צַעִיר שְׁלוֹמֵד בְּקִדּוּשָׁה, יִכּוּלָה לִלְמַד
וּלְשַׂמַּח אֶפְלוֹ אֶת חֲכַם הַדּוֹר הַגָּדוֹל בִּיּוֹתֵר.

מפגש שני: סוד בספר משלי

עבר זמן, ושוב מצא רבי יוחנן את הילד של ריש לקיש.
הפעם, הילד ישב ולמד ברצינות גדולה את ספר משלי החכם.
הוא חזר בקול על הפסוק הבא:

**אַל תִּאְדָּם תַּסְלֵף דְּרָכּוֹ,
וְעַל ה' יִזְעַף לְבוֹ!**

הַנְּשִׂאָלָה הָעֲמוּקָה שֶׁל הָרֵב

שֶׁלֶב 1: מָה אָמַר הַפָּסוּק?
אָדָם עוֹשֶׂה בַעֲצֻמוֹ טְעוּת ו"אוֹלָת" (שְׁטוּת),
הוֹרֵס אֶת דְּרָכּוֹ, וְאִזּוּ בַּמָּקוֹם לִקְחַת אַחֲרֵיכֶם...
הוּא כוֹעֵס וּמַאֲשִׁים אֶת הַשֵּׁם!

נְבִיאִים
וּכְתוּבִים

שֶׁלֶב 2: הַקּוּשִׁיָּה שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן!
רַבִּי יוֹחָנָן תָּמָה וּשְׁאֵל קִשְׁיָה חֲזָקָה:
"הֲאִם יִכּוֹל לִהְיוֹת דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר
בְּכְתוּבִים (כְּמוֹ סֵפֶר מִשְׁלִי) שֶׁלֹּא נִרְמַז
מֵרֹאשׁ בַּחֲמֵשֶׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה?"

סֵפֶר תּוֹרָה

רַבִּי יוֹחָנָן חִיפָּשׁ: אֵיפֹכָה רוֹאִים עִם כֵּזֶה דָּבָר
בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית וְעַד דְּבָרִים?

זיכרון מושלם של תורה!

הילד חשב מהר. מחו הִיה מלא בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
וְהוּא מִיד מֵצֵא אֶת הַתּוֹשָׁבָה!

בוֹדָאי שֶׁזֶה נֶרְמַז
בְּחֶמֶשׁ, בְּסֵפֶר בְּרָאשִׁית!
זֶה קָרָה כְּשֶׁאֲחִי יוֹסֵף יָרַד
לְמִצְרַיִם וְעָמְדוּ מוֹל
שְׁלִיט מִצְרַיִם...

הכנסה לשלב הבא: בואו נראה איך הילד חבר את הפסוקים!

חִיבוֹר מִשְׁלָם מִיָּמֵי בְּרֵאשִׁית!

צַד שְׂמָאל - הַהֲאֲשָׁמָה
(וְעַל ה' יִזְעַף לְבוֹ)

כְּשֶׁהֵם פָּתְחוּ אֶת
הַשָּׁקִים וּמָצְאוּ כֶסֶף
שִׁיכּוֹל לְהַפִּיל עֲלֵיהֶם
חָשָׁד, הֵם נִבְהָלוּ.
בְּמָקוֹם לְהַבִּין שְׂזָה
בְּגִלָּל טְעוּתָם בָּעֵבֶר,
מָה הֵם אָמְרוּ?

צַד יָמִין - הַטְּעוּת
(אֻוֹלֶת אָדָם תִּסְלֹף דֶּרֶכוֹ)

הָאֲחִים עָשׂוּ
טְעוּת קָשָׁה
כַּאֲשֶׁר מָכְרוּ אֶת
יוֹסֵף אֶחֱיהֶם בְּעֵבֶר.
זֶה מָה שִׁסִּיבֶךְ
אוֹתָם עַכְשָׁו!

צטוט נצחון: "מה- זאת עשה אלקים לנו?" הנה משלם! הם סלפו
את דרכם, ואז תמה והאשימו את ה'! הילד צדק!

זִקָּה עֵינָיו וְהֶצִיץ בּוֹ!

רַבִּי יוֹחָנָן לֹא יָכוֹל הָיָה לְדַבֵּר. הוּא הָיָה הָמוּם.

"זִקָּה רַבִּי יוֹחָנָן עֵינָיו וְהֶצִיץ בּוֹ". מִבְּטֹו הָיָה מְלֵא בְּהַשְׁתָּאוֹת עֲצוּמָה מִהַכּוֹחַ הָרוּחָנִי וּמַחְכְּמַת הַתּוֹרָה הָאֲדִירָה שֶׁל הַיֶּלֶד הַזֶּה. חֲכָמָה עֲמוּקָה כְּזוֹ שֶׁמַּגִּיעָה יָשָׁר מֵהַשָּׁם יְתִבְרָךְ!

חַשְׁשָׁה שֶׁל הָאֵם

בְּאוֹתוֹ רָגַע מְהֵרָה לְהַגִּיעַ אִמּוֹ שֶׁל הַיֵּלֶד וְהוֹצִיָּאָה אוֹתוֹ מִשָּׁם.

לֵךְ מִלְּפָנָיו יְלָדִי,
שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לְךָ כְּשֵׁם
שֶׁעָשָׂה לְאָבִיךָ...

הָאֵם פָּחַדָּה. מִבְּטוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן הָיָה כָּל כֶּף קָדוֹשׁ וְחֲזָק! הִיא חֲשָׁשָׁה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ שֶׁל הַיֵּלֶד בְּדִי לְקַבֵּל
הָאֲרָה רוֹחֵגִית עֲצוּמָה כְּזוֹ (כְּפִי שֶׁקָּרָה בְּעֶבֶר לְאָבִיו, רִישׁ לְקִישׁ, שֶׁנִּפְטָר לְאַחֵר הַקִּפְדָּה שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן).

מָה זָכִינוּ לְלַמֵּד מֵהַסִּיפּוֹר הַמּוֹפְלָא?

1. כָּחֶם שֶׁל יֶלְדֵי יִשְׂרָאֵל: יִלְדִים שְׁלֹמֵדִים תּוֹרָה בְּטֶהְרָה
מְאִירִים אֶת הָעוֹלָם! כָּל אֶחָד מִכֶּם יָכוֹל לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים
נִפְלְאִים שִׁישְׁמְחוּ אֶת ה' וְאֶת חֻכְמֵינוּ.

2. הַבְּרָכָה שֶׁבַּמַּעֲשֵׂר: הַשֵּׁם אוֹהֵב שְׂאֲנַחְנוּ נוֹתְנִים צְדָקָה
וְסוּמְכִים עָלָיו. הַהִבְטָחָה קִייַמַת: מִי שְׁנוֹתָן מַעֲשֵׂר
מַעֲשֵׂר, מְקַבֵּל מֵה' בְּרָכָה "עַד בְּלִי דֵי"!

3. הַתּוֹרָה הִיא תְּבִנִית הָעוֹלָם: אֵין דָּבָר שְׁלֹא רָמוּז
בַּחֲמֹשֶׁה חֻמְשֵׁי תּוֹרָה. הַכֹּל שֵׁם!

מָה-אֶהְבְּתִי תּוֹרָתְךָ, כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי!
(תְּהִילִים קי"ט)

